

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A IX-A
– CICLUL INFERIOR AL LICEULUI –

STUDIUL COMPOZIȚIEI

[CURRICULUM DIFERENȚIAT]

Filiera vocațională, profil artistic
Specializările: Arte plastice și decorative, Arhitectură, Arte ambientale, Design

Aprobat prin ordin al ministrului
nr. 5006 / 14.10.2004

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care de detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice - conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Studiul compoziției* se studiază în cadrul curriculum-ului diferențiat, pe parcursul a 2 ore pe săptămână, la specializările: **Arte plastice, Arte decorative, Arhitectură, Arte ambientale, Design.**

Prin intermediul compoziției, elevii învață să configureze, să ordoneze structuri plastice elaborate, cu aplicabilitate largă, urmând ca, prin aprofundare, să se ajungă la specializări.

Prezentul curriculum abordează studiul compoziției ca pe un proces coerent, prin care, plecând de la abstracția elementelor de limbaj plastic, trecând prin combinațiile care fac din acestea lucruri concrete sau forme abstracte, se ajunge la un univers elaborat conștient al expresiei vizuale.

Elementele de limbaj plastic și combinațiile acestora trebuie să producă forme expresive, fără a fi nevoie ca acestea să fie sacrificate în integritatea lor.

O astfel de abordare ar trebui să ducă la un proces de îmbogățire a formelor, pentru ca aceasta să multiplice în mod nelimitat potențialul de expresie artistică.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic
2. Transpunerea elementelor din spațiul real, obiectiv, în spațiul plastic
3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice artelor plastice

VALORI ȘI ATITUDINI

- Motivația pentru însușirea limbajului plastic și pentru inițierea în utilizarea tehnicilor artistice
- Manifestarea interesului pentru realizarea operelor de artă plastică, decorativă și ambientală
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă (compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți)
- Disponibilitatea pentru perceperea universului real, obiectiv, și pentru transpunerea acestuia în limbaj plastic
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal
- Disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală
- Manifestarea interesului pentru aprofundarea sistematică a diverselor forme de expresie ale artelor plastice

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic și a relațiilor dintre acestea, pentru a compune o suprafață dată sau un spațiu dat	- Modalități de organizare a elementelor de limbaj plastic și de orientare în suprafața inițială sau în spațiul inițial
1.2. Stabilirea raportului dintre forma, mărimea suprafeței sau a spațiului și elementele de limbaj plastic	- Interacțiunea dintre forma și mărimea suprafeței sau a spațiului și dispunerea elementelor de limbaj plastic (locurile și direcțiile calităților și ale cantităților)
1.3. Utilizarea diferitelor principii compoziționale, în funcție de tema aleasă sau de subiectul ales	- Principii de configurare a spațiului plastic (simetria, alternanța, repetiția, inversarea, suprapunerea, juxtapunerea, ritmul)

2. Transpunerea elementelor din spațiul real, obiectiv, în spațiul plastic

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Configurarea de structuri plastice, urmărind obținerea unității și a echilibrului	- Interacțiunea elementelor de limbaj plastic în transpunerea lumii obiective, în coduri specifice artelor plastice
2.2. Utilizarea partiturilor compoziționale, în lucrările proprii	- Tipuri de compoziții
2.3. Elaborarea mai multor variante de configurări compoziționale cu același subiect	- Relația dintre parte și întreg
2.4. Utilizarea relațiilor plastice între detaliile compoziției păstrând unitatea și echilibrul acesteia	- Configurări statice
2.5. Realizarea imaginii plastice, utilizând o formulă compozițională adecvată	- Configurări dinamice
2.6. Analizarea structurii compoziționale, utilizând principii consacrate	- Compoziția închisă
	- Compoziția deschisă
	- Compoziția – relația a doi sau trei termeni stabili
	- Studiul geometriei compoziționale (structuri compoziționale clasice)
	- Centre compoziționale
	- Articulația, divizarea și fuzionarea formelor plastice, în configurarea compoziției

3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice artelor plastice

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Modalități de organizare a spațiului plastic, aplicate la materiale și la tehnici diverse	- Interacțiunea elementelor de limbaj plastic în transpunerea mesajului artistic, în coduri specifice artelor plastice, ambientale sau decorative

CONTINUTURI

- Modalități de organizare a elementelor de limbaj plastic și de orientare în suprafața inițială sau în spațiul inițial
- Interacțiunea dintre forma și mărimea suprafeței sau a spațiului și dispunerea elementelor de limbaj plastic (locurile și direcțiile calităților și ale cantităților)
- Principii de configurare a spațiului plastic (simetria, alternanța, repetiția, inversarea, suprapunerea, juxtapunerea, ritmul)
- Interacțiunea elementelor de limbaj plastic în transpunerea lumii obiective, în coduri specifice artelor plastice, ambientale sau decorative
- Relația dintre parte și întreg
- Configurări statice
- Configurări dinamice
- Compoziția închisă
- Compoziția deschisă
- Compoziția – relația a doi sau trei termeni stabili
- Studiul geometriei compoziționale (structuri compoziționale clasice)
- Centre compoziționale
- Articularea, divizarea și fuzionarea formelor plastice, în configurarea compoziției

SUGESTII METODOLOGICE

În parcurgerea principalelor teme plastice, în studiul compoziției, se va urmări îmbinarea metodei exercițiului cu demonstrația teoretică și practică, precum și utilizarea conversației euristice, pentru asigurarea *feed-back*-ului și pentru dezvoltarea competențelor generale și a celor specifice.

În activitatea cu elevii, se recomandă următoarele tipuri de exerciții:

- de îmbinare a elementelor de limbaj plastic, în organizarea spațiului plastic;
- demonstrative, de descifrare a diferitelor tipuri de compoziții;
- de organizare compozițională a spațiului plastic, pornind de la întâmplător la rațional;
- de compunere a elementelor de limbaj, în diferite tehnici propuse;
- de compunere în tehnici mixte;
- de studiere a structurilor compoziționale;
- de studiu al principiilor și al regulilor ce stau la baza compoziției;
- de documentare din structurile compoziționale clasice, oferite în cadrul disciplinei istoria artelor.